

V Bohu je aj niečo, čo pripomína starého otca

Eliana Palma, čilská stará mama, ponúka svoj pohľad na rolu starých rodičov v rodine a spoločnosti. Hovorí aj o tom, ako šťastne prežila šesťdesiat rokov so svojím manželom Titom.

24.10.2016

Ako sa podľa vás môžu starí rodičia zapojiť do prebiehajúceho Roka milosrdenstva? Na základe

vašej dlhej, životnej skúsenosti, akú úlohu zohráva milosrdenstvo v živote ľudí?

Samozrejme starí rodičia majú výhodu oproti mladým ľuďom, lebo za svojho života sme už toho toľko prežili, a preto sa možno pozeráme na veci inými očami. Keď si mladý, chceš aby ti všetko vyšlo na prvý pokus. Si v istom zmysle perfekcionista. Týka sa to aj manželstva. Ale život nás krok za krokom učí, že perfekcionizmus nie je vždy možný – a že niekedy býva viac tých prehier než víťazstiev. A nakoniec, keď dospeješ už do určitého veku, pochopíš, aké dôležité je mať niekoho blízkeho, o koho sa môžeš oprieť. A práve na to sú dobrí starí rodičia. Dom s otvorenými dverami. Ľudia si temer vždy spomenú na starých rodičov v ťažkých chvíľach. Zrejme je to aj časť ich poslania, podporovať iných v takýchto situáciách. V podstate byť

starým rodičom znamená byť milosrdným. My už teraz ľahšie dokážeme privrieť očko nad chybami našich detí a vnúčat, a namiesto toho sa zamerať na mnohé dobré veci, ktoré dokážu. Je to dar, ktorý Boh dáva s pribúdajúcim vekom.

Mám rád predstavu, že aj Boh nás takto vníma. Je v ňom niečo také, ako v starom otcovi. Je taký milosrdný, drží nás na nohách. Boh je tiež domovom s otvorenými dverami. Rovnako ako k starým rodičom, aj k nemu sa obracia mnoho ľudí v zložitých situáciách. A on je tu vždy k dispozícii, čaká nás, aby nám mohol robiť spoločníka, sprevádzať nás na našej ceste.

Avšak pre Boha sme všetci deti. Aj starí rodičia. Bez ohľadu na náš vek, bez ohľadu na našu skúsenosť, bez ohľadu na to, koľko sme toho videli, Boh vždy videl ešte viac. A je nádherné si uvedomiť, že kdekoľvek

sa nachádzaš na ceste svojho života,
Boh ťa vždy čaká s otvorenou
náručou.

**Eliana, porozprávajte nám trošku
o sebe.**

Narodila som sa v Limache, v malom
čilskom mestečku. Bola som štvrtá zo
šiestich detí. Mala som naozaj šťastné
detstvo s rodičmi a súrodencami, aj
keď sme nemali nejaký luxusný život.
Vlani dvaja z nich zomreli v
priebehu jedného týždňa. Moja
mladšia sestra zomrela už pred
niekoľkými rokmi. Zostala už len
moja najstaršia sestra, ktorá je veľmi
chorá, a ja.

**Boli ste vydatá 61 rokov. Čo vám
dalo silu k vernosti v manželstve?**

Áno, s Titom sme prežili v
manželstve a vytrvali v ňom 60
rokov na tejto zemi. Tito zomrel
vlani, 21. októbra. Jeho choroba
trvala 8 rokov.

Môj manžel bol naskrz dobrý človek. Láska môjho života. Nebol sebecký a mal veľmi veľa cností. Učila som sa od neho celý život, a to mi prinieslo veľa dobra. Vždy som ho obdivovala, každý deň viac. Nielen v rokoch, keď bol zdravý, ale aj potom, keď ochorel, keď jeho možnosti a schopnosti už boli redukované.

Nikdy som sa nezamýšľala nad tým „byť verná“ v takomto zmysle. Pre mňa to bolo úplne samozrejmé, vernosť som videla u svojich rodičov, a on ju videl u svojich. Tito ma skutočne veľmi miloval a vždy mi aj hovoril, ako veľmi ma miluje. A ja som mu za to vďačná. Vedeli sme, že musíme toho druhého urobiť šťastným v malých veciach, aj vo veľkých veciach. Také bolo naše manželstvo. A práve to sme chceli ďalej odovzdávať aj našim deťom a vnúčencom.

Niekedy, keď počúvam o tolkých rozpadoch manželstva, uvedomujem si, že my sme patrili do generácie, kde keď sa niečo pokazilo, tak to bolo treba opraviť. Nevyhadzovalo sa to von, ako to robia dnešní ľudia. Opraviť toľkokrát, koľkokrát to bolo potrebné, ale ani nám nenapadlo to vyhadzovať von. Takýto prístup človeku veľmi pomáha.

Máte deti a vnúčatá, niektoré z vnúčat dokonca žili s vami niekoľko rokov vo vašom dome. Aké to bolo pre vás? Ako vnímate úlohu starých rodičov v takých situáciách?

Máme štyri deti a pätnásť vnúčeniec. V roku 1994, z rôznych dôvodov, sa rodina mojej dcéry prisťahovala do nášho domu, spolu so šiestimi deťmi. Najstarší mal 12 rokov a najmladšie dieťa bolo čerstvým prírastkom v rodine. Spolu s Titom sme robili čo bolo v našich silách pre tých 6

vnúčat. Vždy sme sa na túto špeciálnu situáciu pozerali ako na niečo, čo prichádza od Boha. Nepochybujeme o tom, že nám dodával sily. Nikdy sme sa necítili unavení. Cítili sme to tak, že v tejto situácii zohrávame jednu dôležitú úlohu.

Naše vnúčatá sú už teraz staršie. Najstarší má 34 rokov, najmladší 22. A naše úlohy sa teraz vymieňajú, lebo vnúčatá sa stali veľkou pomocou pre môjho manžela a mňa. Jeden z nich je kňazom. Boh je taký štedrý!

Vždy sme boli tým typom starých rodičov, ktorí úplne rešpektovali slobodu svojich detí a vnúčat. Boh tam bol vždy prítomný, my sme ho však sprostredkovali do života skôr tým, ako sme žili, než tým, čo sme hovorili. A okrem toho sme nikdy nestanovovali fixné dátumy, kedy sa má rodina zísť. Keď sa rodina stretla, bolo to preto, lebo sa chcela stretnúť.

Myslím, že ak sa počíta so starými rodičmi, ak sa k nim láskavo správajú, potom to na vnúčatách môže zanechať veľmi pozitívny vplyv. Je mi preto ľúto, keď vidím vnúčatá, ktoré ignorujú svojich starých rodičov, keď vidím rodičov, ktorí svoje deti neprivádzajú k starkým. Vďaka Bohu, naša skúsenosť bola presne opačná.

V katechéze o rodine hovorí pápež František, že slová starých rodičov majú osobitý význam pre mladých ľudí. Čo si o tom myslíte vy? Aké skúsenosti ste mali so svojimi vnúčatami. Aká zodpovednosť leží na pleciach starých rodičov v tejto oblasti?

Áno, je to tak. Neustále mám na mysli slová pápeža z jeho katechéz o rodine: „Národ, ktorý sa nestará o svojich starých rodičov, ktorý s nimi dobre nezaobchádza, nemá žiadnu budúcnosť! Lebo taký národ stráca

svoju pamäť.“ Vyčleňovať ich znamená odmietať minulosť. Je smutné sledovať, ako často starých rodičov považujú za príťaž. Spomínam si, ako nám starí rodičia rozprávali príbehy z ich života. Ako len dychtivo sme ich počúvali! Vtedy sme si ani neuvedomovali, aký dobrý vplyv to má na nás, alebo to, že nám vlastne svojím príkladom pomáhajú.

So všetkých tých mnohých spomienok sa mi vybavuje jedna s naším vnukom, ktorý teraz pracuje ako lekár. Keď bol ešte celkom malý, zvykol si sadnúť na dlážku pred môjho manžela, pozeral mu do očí a veľmi vážnym tónom prehovoril:

„Starký, mohli by sme sa spolu porozprávať?“ Bolo očividné, ako je upnutý na každé jeho slovo.

Rozprávať sa so starým otcom pre neho nebola žiadna nuda, a už vôbec nie nejaká povinnosť. A neskôr, keď už boli vnúčatá väčšie, mohli sme sa venovať aj ich záujmom, lebo nám

kládli otázky, ako napríklad čo si myslíme o knihách, kvetoch, dejinách, strojoch, správach v televízii, atď. Priťahovalo ich k nám napríklad aj to, že videli, že sme im vždy ochotní odpovedať na otázku, alebo ich počúvať, keď nám chceli niečo povedať. Je naozaj dôležité, aby človek nedal najavo, že nemá čas, alebo záujem venovať sa svojim vnúčencom. Musím však tiež povedať, že aj my sme sa od nich veľa naučili. A ich záujmy boli aj našimi záujmami, veď sme spolu trávili veľa času.

Myslím, že rodičia by si mali uvedomiť, že starí rodičia môžu veľa pomôcť, pokiaľ im ešte dobre slúži zdravie, mali by využívať príležitosť na to, aby s nimi mohli vnúčence tráviť čas.

**Hovoríte že vek a skúsenosť
predstavujú istú výhodu.
Pribúdajúci vek však so sebou**

prináša aj problémy a ťažkosti. Čo považujete za najťažšie, a ako ťažkosti prekonávate?

Vždy som považovala starnutie za niečo úplne prirodzené, niečo čo sa dostaví skôr či neskôr. Život plynie veľmi rýchlo, preto je veľmi dôležité ísť vpred s veľkou dávkou nádeje.

Tie najťažšie chvíle boli, keď sme museli čeliť Titovej nevyliciteľnej chorobe a jeho následnému úmrtiu. No aj napriek tomu je veľmi povznášajúce, aké množstvo dobrých spomienok nám tu zanechal, a to mi pomáhalo ísť ďalej. Môj manžel bol o 11 rokov starší odo mňa. Jeho choroba prišla tak náhle a spolu s vnúčatami sme videli, ako ho postupne opúšťajú sily. Pritom všetkom sme si však uvedomovali, ako tento priebeh choroby rozširuje naše srdcia. Prechovávali sme k nemu stále viac lásky a nežnosti. On bol tým členom rodiny, ktorý nás

vždy ochraňoval, a teraz sme my jeho ochraňovali a starali sa o neho. Starali sme sa o neho ochotne, robili sme pre neho všetko, čo bolo v našich silách. To, že sme ho mali medzi sebou, v jeho chorobe počas 8 rokov, bolo pre nás veľkým darom, veľkým požehnaním pre nás všetkých. Je to jedna nezabudnuteľná stránka v príbehu našej rodiny. Áno, bolestná a smutná, ale aj poznamenaná veľkým pokojom a jednotou.

Akú radu by ste dali novomanželom, ktorí si zakladajú vlastnú rodinu?

Novomanželom by som povedala, že manželstvo je jedna nádherná cesta. Cesta, po ktorej sa kráča spoločne. Treba byť realistický a uvedomiť si, že neexistujú žiadne rozprávkové manželstvá. Niekedy si veci príliš idealizujeme. Ale je tiež možné pracovať na tom, aby sme premenili

túto cestu na niečo nádherné a inšpirujúce.

Vždy budú konflikty, je to len prirodzené, ale ak obaja manželia prejavia dobrú vôľu, vždy to bude nakoniec viesť k tomu, že sa budú stále viac milovať. Je nesprávne sa domnievať, že jedna veľká ťažkosť je dôvodom pre rozchod. Alebo že by mali manželia spanikáriť. Povedala by som im tiež, že dôvera a úcta sú v manželstve tým jednoznačným základom. A to znamená, že manželia sa k sebe pekne správajú, slovom i skutkom. A ďalej sa treba učiť odpúšťať, vrátane opúšťania za tie, niekedy smiešne, každodenné malé situácie, kde sa však prosí o odpustenie a odpúšťa niekedy veľmi ťažko. Je hlúpe sa handrkovať sa o to, kto má pravdu. Takáto mentalita je otravou pre manželstvo. Myslite skôr na budúcnosť, majte spoločné sny. Tešte sa na to, ako budete spolu starnúť. To vám prinesie veľa šťastia.

Pre nás, a myslím aj pre každého iného, je veľmi dôležité, aby bol Boh stredobodom našej rodiny. Obracajte sa na neho, ďakujte mu za všetko. Ďakujte mu každý deň za svojho manžela, za svoju manželku. Keď sa manželia spolu modlia, keď spolu trpia, to ich veľmi zbližuje. A dávať Boha do stredu rodiny vás zbližuje najviac. Manželská cesta, pre nás, ktorí sme ňou prešli, aj pre tých, ktorí sa na ňu vydávajú, je jedna nádherná cesta. Stojí za to vložiť do toho celý život, aby to fungovalo.
